

АГОП МЕЛКОНЯН ЗАВРЪЩАНЕТО

chitanka.info

Завъртя го тази приумица на душата, нахлула внезапно — като варварска конница — триста милиона километра преди края. Предаде ѝ се без съпротива, само няколко пъти проплака от болка и падна от пълно изнеможение в хладните ръце на Норма, но това беше най-сладкото отдаване в неговия живот, иначе скучен и безсмислен.

— Афродита е родена край остров Цитера от снежнобялата пяна на морските вълни. Духнал галец бриз и отнесъл тялото ѝ към Кипър. Изплували от водата нежните Хори, наметнали ѝ златоткани дрехи, сложили ѝ венец от благоуханни цветя. Ерос и Химерос отвели дивната богиня на Олимп.

— Това е тя, нали, норма?

— Нарисувана от Ботичели.

— Признай, красива е.

Белезникавата точица в далечината, точно където се пресичат хиксът и игрекът на ориентатора, след триста милиона километра ще се превърне в озарено кълбо с прозрачна синя обвивка. Тогава Галков за първи път ще може да нарече блажената твърд под нозете си Земя с главна начална буква и ще свърши дългият мираж, мамещият порив, записан в гените му с три неясни синонима — Начало, Майка и Дом. Неясни за Сто и седемнадесетия Галков, защото само Първият е виждал Началото, другите след него са девиаторни клонинги, в които то живее единствено като усещане за нещо велико и добро.

— Красива е, Галков. А това е златокъдрия Аполон, богът на светлината. Хера изпратила дракона Питон да преследва красивата Латона заради някоя от хилядата им свади. Скрила се Латона на пустия остров Делос и там родила златокъдрия. Тогава всичко наоколо се оживило, засияло. Понесъл се младият Аполон по лъчеобляното небе със сребърен лък през рамо, за да убие хищния Питон.

— Защо има толкова къси ръце, норма? Сега разбрах какво ме дразни в него.

— Ръцете на хората са точно такива.

— Аз също съм човек, а ръцете ми стигат до коленете.

— Аполон е изящен. — измърмори като че ли виновно корабният робот норма. — В Древна Гърция е съществувал култ към красотата. За тях свършенството на формите...

— Мъртъв ли е сега този култ?

— Не знам, Галков. В последните петнадесет века трябва много неща да са се променили.

Последният Галков непохватно повдигна от стола тромавото си тяло, промъкна се между апаратите и загледа белезникавата точица в центъра на ориентатора.

— Сигурно много неща са се променили, норма. Сигурно нищо не е останало от романтичните времена, когато сте излетяли с Първия. Това отсреща е Земята, някъде там е остров Делос, където се е родил Аполон. Красива ли е Земята?

— Преди петнадесет века беше красива.

— Там има морета, планини, дървета, красиви селца край реки.

— Там има всичко, Галков. У Дома винаги има всичко.

Галков се опита да си представи Дома, но не можа. Дърветата растяха върху морските вълни, къщите висяха безпомощно във въздуха, по улиците сновяха хора и всички те приличаха на Афродита и Аполон.

— По ваши време имаше ли рицари?

— Не, Галков. По наше време рицарите отдавна спяха кротко в своите железни доспехи.

— Аполон е човек и аз съм човек, ние сме от един вид, а сме съвсем различни.

— Ти си Сто и седемнадесетия. При девиаторното клонинговане винаги се натрупват грешки. Генетиците го наричат „шумове между поколенията“. При сто и седемнадесет метаморфози шумовете стават забележими... Първия приличаше на Аполон.

— Стига, омръзна ми твоето многословие! Приличал... С годините ставаш все по-бъбрива. Какво ме интересува Първия! Виж мен, Норма! Виж тази ръка като хобот на стар слон, с малки безпомощни пръсти. Очите виж — без блясък, помръкнали от уморителната чернота на междузвездното. И никакъв мускул по отдавна атрофиралата белтъчна маса, никакъв мускул!

— Ти нямаш нужда от мускули, Галков.

— Всеки има нужда от мускули, заради формата. Мускулът те прави красив, а никой няма право да не е красив. Запомни, Норма: никой няма право да не е красив!

— Да, външната красота е фактор в еволюцията — като доминанта в половия избор на партньор.

— Говориш глупости! Ботичели не е имал биологична нужда от красотата на Афродита.

— Твоята суетност ме смущава, Галков.

— Пред красивото всеки става суетен.

— Нашият кораб стига до Алфа от Центавър. Заслужаваше си тази жертва, имам предвид... формата.

— Защо? И преди да дойдем знаехме, че в този район не може да се появи разум. Но аз не помня и Алфа от Центавър. Появих се само преди осемдесет години, за да довърша това безсмислено пътуване между две съседни звезди.

— Ти си Последния и ще видиш Земята.

— Аз съм Последния и в мен са натрупани най-много генетични шумове.

Галков си тръгна, за първи път без да каже „Лека нощ“. Апаратната, залата за навигация, залата за управление, енергетичната, първата врата в дясно, седем стъпала надолу, зеления вход; тук в контейнери има натрупани хиляди вещи, стари и ненужни, но Галков търсеше най-ненужната от тях, една съвсем забравена във века на звездолетите вещ — огледалото. За първи път виждаше лицето си, защото никога досега не беше изпитвал нужда да гледа лицето си.

„Дявол да я вземе тази долна устна, прилича на разпорен горивен резервоар. Носът е месест и увиснал, сякаш ще души по пода, с големи и космати ноздри. Какво още имаше той? Да, спомних си — тънък ред косми над очите, казваше се вежди. Норма каза, че веждите предпазвали от потта, а щом не се потиш... Как го каза? Вежди като гайтани. А какво е това гайтани? Вежди като лунен сърп — това повече ми харесва. И мигли, непременно мигли. Еволюцията си е еволюция, не възразявам против девиаторното клонинговане, но миглата краси лицето, а щом го краси, значи и необходима. И да махна възглавничките под очите. Какво каза Норма? Първият приличал на Аполон. А аз не приличам. Оставил праотецът клетка от себе си, за да се клонингова, но всеки следващ все по-малко приличал на него, всяко следващо копие носело следите на повече шумове. Аз съм най-далеч от Аполон, а на Земята живеят Афродити... Не бях виждал такова нещо. Смути ме онази кротко положена на гърдите ръка, косите й, още мокри от водата и слепени от пияната, слизат към раменете като снопчета светлина. Красива е тази... жена. Тя пробуди нещо в мен. Норма го

нарече суетност. Не, нещо много по властно! Не само любов към тялото, а могъщ зов, който излиза отвътре, преодолява те и те тласка... Сигурно заради това свое усещане ахейците девет години са обсаждали вратите на Троя — защото вътре е живяло съвършенството, наречено Елена. И раменете ми са толкова полегати, висят на шията като пречупени лостове. Защо се чудиш, Галков, формата съответства на съдържанието. Ти си опитен плъх, атестирван за издържливост; пратка, пътуваща от звезда до звезда. Ти нямаш нужда от мускули, Галков! Към теб никога няма да се обърне любопитно човешко око! Ти летиш в едно ужасно самотно пространство, гледа те единствено Норма, но за сто и седемнадесет превъплъщения тя е свикнала с твоето уродство, защото то се е натрупвало бавно и за хиляда и петстотин години нейното око е свикнало. Самотата винаги изражда, Галков. Самотата е жестока властница, която дяла по лицето ти едно единствено нещо — ненужност! А ненужният може да бъде всякакъв, той е вън от играта, не участва в марафона за съвършенство, следата му е отрязана и семето му е мъртво. Ти си най-ненужният в тази бездънна яма от парсеци, и най-тъжният в това лещено зърно, наречено Галактика. Кожата трябва да е хубава, но само когато я докосват. Окоето може да е мътно, щом не поглежда към никого. Разбра ли, Галков? Тебе са те сложили в този звездолет, за да докажеш, че самотността изражда! Че единакът е беззащитен срещу хаоса! Генетични шумове — глупости! Това е отчаяно стремглаво пропадане на душата, която не вижда смисъл да си извисява — ето какво е! Тук генетиката не отговаря за нищо, душата мъкне печал и самотност и не вижда смисъл да бяга от тях, а щом бягството е невъзможно, тя се предава, отпуска се и тогава върху лицето идва отвратителният знак на грозотата. Трябва да има нещо, заради което красотата да има смисъл. Така картините избледняват, когато не радват окоето на посетителя... А на Земята живеят Афродити...“

Когато на другата сутрин Последния Галков отиде в апаратната, на екрана още висеше изящната фигура на Аполон.

— Запомни този образ, Норма! Така ще изглежда Сто и седемнадесетия в деня, когато ще кацне на Земята.

— Ти си луд, Галков!

— Ще започнем от веждите.

— Ти наистина си луд. Ръцете ми отдавна са загубили някогашната си похватност. Правила съм досега само една операция — на Осемдесет и третия, но беше неуспешна, той умря.

— Осемдесет и третия не ме интересува! Искам вежди като лунни сърпове, разбра ли.

— Това са приумици, Галков. Земята и без това ще те посрещне като победител.

— Искам да ме посрещне като човек.

После легна върху лъскавия плот на операционната маса, мушна дланите си в стоманените халки и затвори очи. Норма внимателно проми челото му с гореща остро миришеща течност, разтри с хладните си пръсти слепоочията му и внимателно заби няколко остри игли съвсем над очите. Болката хукна, превзе цялото му тяло, отрази се в мозъка и образува стоящ връх ниско под ушите. Парализира го тази болка, изпъна го, но Галков търпеливо прие началото на екзекуцията, която щеше да продължи няколко месеца. Норма присаждаше косъм след косъм, търпеливо, бавно, може би злорадствувайки над суетността на Сто и седемнадесетия, комуто изведнъж хрумна да прилича на Аполон. На другия ден тя старателно разцепи със скалпела коремната му област, за да изстърже възглавницата от подкожни тлъстини, без да използва анестезатор, видя как устните му побеляха, очите като че ли искаха да се измъкнат от гнездата си, зениците взривно реагираха, но Галков каза само:

— Всички операции ли са толкова болезнени?

— Сигурно искаш да спрем?

— Не.

„Това е началото, норма. Не искам да се връщам на Земята в уродливата си черупка. Ще издържа средновековния ти садизъм, нямам друга възможност; ще изтърпя иглите и скалпела, но Последния ще стане като Първия, ще прилича на Аполон, защото хората не трябва да видят как самотността ни слага маската на грозотата. Иначе те никога повече няма да летят.“

— Аз знам един единствен начин за вадене на зъби.

— Сигурно с удар или нещо по-болезнено.

— По мое време медицината...

— Добре де, започвай. Все едно, не мога да се върна с криви и неравни зъби.

„Сега разбирам паническия страх на Първия от зъболекарите. Писал го е в анкетата. «От какво се страхувате най-много?» Отговорил: «От братя по разум и от неразумни зъболекари». Няма какво да се прави, Норма, всеки стремеж се заплаща. И колкото е по-благороден, толкова по-скъпо струва.“

— С ръцете ти ще ми бъде много трудно, Галков. Ще трябва да се скъсват кости, да се правят изкуствени връзки, да се пришиват хрущяли към дланите и пръстите...

— Не понасям такива разговори!

— Щом искаш да бъдеш Аполон.

„Всеки има право да бъде красив, Норма, това право ни принадлежи. Имало е време, когато човекът е подценявал красотата на тялото заради висотата на ума — жалък опит да се освободи от биологичното. Боготворял разума и обиждал телесното, въздигал разсъдъка и подтискал в себе си слънчевото опиянение на атинянина от осанката и мускула. Крачели по Земята тогава аскети с очи на скопци и отшелници с тела като празни кожени торби, плющали собствените им камшици по собствените им гърбове като наказание за всеки порив към виталност, но после открили каменните идоли на Егея и очите им се отворили за красотата.“

— Не ти ли омръзнаха тези безкрайни упражнения, Галков!

— Виждаш ли, изпод кожата ми изплуваха бицепси.

— Вчера ти прилоша от претоварване. Страхувам се за сърцето ти.

— Няма време, Норма!

„Когато е поел към Земята, шестдесет и вторият Галков е записал в дневника си: «Всяко завръщане е нещо като раждане». Така е — завръщането е винаги отговорност. Преживял си всички превратности на пътуването, бил те е дъжд или метеорен рояк, видял си изменчивите лица на света, тъгувал си, копнял си, отдавал си се на сладките съновидения, бленувал си за своята Пенелопа — и се връщаш. Всъщност — раждаш се отново. Ти си вече друг, след път всеки е друг; не само загорял и уморен, но и различен, защото знаеш, че те чакат. Някой винаги трябва да те чака, норма. Иначе е глупаво да пътуваш. Мен ме чака Афродита.“

Наредиха му да кацне на космодрума Аделаида. Звездолетът бавно се сниши и за първи път от петнадесет века двигателите му замлъкнаха. Когато се спускаше по лифта, Галков видя хиляди уморени и грозни лица, хилави тела с дълги ръце, хлътнали гърди и криви нозе, които сякаш едновременно въздъхнаха:

— Господи, същински Аполон!

Агоп Мелконян, Спомен за света — сборник разкази и новели,
изд. Отечество, 1980

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.